

Nr 146.

Av herr **Wirsell m. fl.**, om avslag å *Kungl. Maj:ts förslag om indragning av tullstationen i Mörbylånga.*

I årets statsverksproposition föreslås under sjunde huvudtiteln indragning av tullstationen i Mörbylånga. Dock synes det endast ha varit med en viss tvekan som statsrådet och chefen för finansdepartementet gått med på generaltullstyrelsens förslag om indragning av denna tullstation (se Bilaga till 1928 års statsverksproposition sid. 79) och detta är ej att undra över, då *alla* hörda myndigheter enhälligt uttalat sig mot den ifrågasatta indragningen. Helt säkert skulle dessa myndigheter ännu kraftigare reagerat mot denna indragning, om de haft vetskap om, hur vederbörande tänkt sig ordnandet av tullexpeditionen där på platsen (sid. 88).

Enligt föreliggande förslag skulle denna förestås av bevakningsförmannen på Öland — under de närmaste sju månaderna i egenskap av kustöveruppsyningsman och därefter som kustuppsyningsman. Hur detta skall kunna omsättas i praktiken synes emellertid ofattbart. Den blivande tullexpeditionsföreståndaren, som komme att vara *ensam* tullman på platsen med *daglig* kontorstid, skulle nämligen dessutom som bevakningsförmän på Öland ha en kuststräcka på över 30 mil att befara för tillsyn över bevakningen.

Detta förslag synes lika verklighetsfrämmande som om vid järnvägarna en föreståndare för en mindre station, där han vore ensam tjänstgörande, bleve ålagd att jämväl fungera som lokomotivförare på en längre sträcka, vilken tjänstgöring hölle honom borta från stationen flera dagar i månaden. Mot en sådan anordning komme helt visst den trafikerande allmänheten, som ej kunde bli expedierad på den kungjorda tiden, att på det livligaste protestera.

Men samma bleve förhållandet med den föreslagna tullanordningen i Mörbylånga. Då bevakningsförmannen vore ute på sina titt och ofta förekommande långväga tjänsteresor, måste ju tullexpeditionen hållas stängd, ej blott till förfång för trafiken utan även med risk för statsverket, enär under bevakningsförmannens bortovaro, från utrikes ort kommande fartyg — dessa äga nämligen rätt att inlöpa vid tullexpedition — kunde angöra platsen, varvid vore att befara såväl olovlig varuinförsel som att besättning från fartyg, kommande från smittad ort, ginge i land, vilket senare torde kunna

medföra de allvarligaste konsekvenser. Mörbylångas läge — nära intill farleden i Kalmarsund — gör den nämnda eventuella risken ej osannolik.

Enligt tullstyrelsens av Kungl. Maj:t godkända förslag skulle den nuvarande tullöveruppsyningsmannen Eklöf i Mörbylånga under sju månader från och med den 1 juli 1928 i egenskap av kustöversyningsman bestrida dubbeltjänsten som bevakningsförmän å hela Öland och tullexpeditionsföreståndare i Mörbylånga (sid. 88). Eklöf, som, född på Öland ända sedan sitt inträde i tullverkets tjänst 1885, tjänstgjort å denna ö, dels som kustvakt och i 13 år som kustöveruppsyningsman (bevakningsförmän å hela ön), dels under de senaste 5 åren som tullöveruppsyningsman i Mörbylånga, och som således sitter inne med synnerligen god kompetens för bedömande av föreliggande fråga, har, som helt naturligt är, förklarat, att han omöjligen kan gå i land med den åt honom avsedda dubbeltjänsten. Härvid torde bemärkas, att Eklöf av vederbörande blev tillfrågad *först sedan* tullstyrelsen avlätit berörda förslag till Kungl. Maj:t.

Det synes således alldeles uppenbart, att det berörda förslaget, som det föreligger, innebär en orimlighet och måste, om det skulle omsättas i praktiken, kompletteras med att vikarie förordnas för att sköta tullexpeditionen i Mörbylånga var gång föreståndaren företager sina bevakningsresor utåt kusten. Liksom hittills, då tullstationsföreståndaren i Mörbylånga haft ledighet, kan ej annat än i klareringsgöromål förfaren tjänsteman från bevakningen i Kalmar sändas till Mörbylånga. Denne uppbär då ett traktamente av 9 kronor för dygn. Om man beräknar att för dessa bevakningsresor åtgå tre dagar i veckan — enligt vad från sakkunnigt håll uppgivits lär detta vara den minsta tid som bör anslås häråt, om bevakningsförmannen skall kunna utföra något effektivt arbete utåt Ölands långsträckta kust — och då för vikariens resa till och från Mörbylånga åtgår ytterligare ett traktamente, så skulle i regel för varje vecka presenteras en räkning å rese- och traktamentskostnader å omkring 40 kronor. Vidare måste för den tullbevakningsman, som skickas till Mörbylånga från Kalmar, inkallas en extra, som åtnjuter ett arvode av omkring 6 kronor per dag eller för omskrivna tid tillsammans omkring 25 kronor. Varje bevakningsresa kommer således att medföra en kostnad av omkring 65 kronor och med fyra sådana resor i månaden ginge kostnaderna upp till omkring 3,120 kronor per år.

Men ej nog härmed. Enligt det framlagda förslaget skulle Eklöf genom överflyttning till kustbevakningen pensioneras *tre år i förtid* med 2,436 kronor om året. I stället för den i utsikt ställda besparingen för tullverket (sid. 71) komme således ett förverkligande av Kungl. Maj:ts förslag att medföra en ökad årlig kostnad av 1,984 kronor under åren 1929—1931, vilket framgår av följande tablå:

Kungl. Maj:ts förslag:

Pension åt kustöveruppsyningsman Eklöf	kr. 2,436
Kustuppsyningsmannen i Mörbylånga, lön	» 3,144
D:o, arvode s. s. tullexpeditionsföreståndare	» 400
Omkostnader för vikarie..	» 3,120
<u>S:ma</u>	<u>Kr. 9,100</u>

Nuvarande organisation:

Tullöveruppsyningsman Eklöf i Mörbylånga	kr. 3,972
Kustuppsyningsmannen i Stora Rör	» 3,144
<u>S:ma</u>	<u>Kr. 7,116</u>

Det torde knappast behöva framhållas, att den föreslagna reformen även med den påpekade nödvändiga kompletteringen blir en reform bakåt, när den komme att försvåra bevakningsförmannens fullgörande av sin huvudsakliga arbetsuppgift och samtidigt försämra tullförhållandena i Mörbylånga.

Redan förflyttningen av kustuppsyningsmannen från Stora Rör till Mörbylånga framstår som en försämring då man besinnar, att Stora Rör enligt vederbörandes åsikt år 1923 förklarats vara den lämpligaste förlägningsorten, dels på grund av sitt centrala läge med bästa förbindelsemöjligheter för bevakningsförmannen till öns alla delar, och dels därför att en förläggning å denna plats i sig själv erbjöd en viss trygghet för den eljes på bevakningsposterings blottställda långa sträckan Borgholm—Mörbylånga. Men ännu betänkligare är, att bevakningsförmannens rörelsefrihet kringskäres genom sammankopplingen med tullexpeditionen i Mörbylånga. Vid inträffad strandning eller eljest, då skyndsamhet är av nöden, kan hans resa bli fördröjd, om nämligen trafiken i Mörbylånga hamn fordrar hans tjänsteåtgärder tills vikarie från Kalmar hinner anlända. Förslaget synes således innebära ett organisatoriskt missgrepp.

Det torde också ligga i öppen dag att det ständiga ombytet av fungerande tullexpeditionsföreståndare i Mörbylånga — den ena veckan vikarien A., den andra veckan vikarien B. från Kalmar — lätt kan medföra olägenheter för trafiken på grund av vikariens bristande kännedom om de lokala förhållandena. Och allmänheten torde dock ha rätt att fordra en viss kontinuitet i handhavandet av tullverkets kontrollåtgärder på platsen.

I skrivelse till chefen för kungl. finansdepartementet, vilken skrivelse i avskrift bifogas, hava kommunalfullmäktige i Mörbylånga framhållit, att den minskade rörelsen där under år 1926 och förra halvåret 1927 "haft sin naturliga förklaring däri, att i fjol (år 1926) av känd anledning betodlingen på Öland varit inställd och sockerbrukets verksamhet nedlagd, vilket haft en förlamande inverkan på affärlivet på södra Öland och särskilt här på platsen". Deras påstående att redan i fjol höst, sedan sockerfabrikationen ånyo satts igång, ett avsevärt uppsving i rörelsen visat sig, synes fullt riktigt, ty då under senare halvåret 1926 endast 4 fartyg inklarerade från utrikes ort,

så inklarerade under samma tid 1927 ej mindre än 12. De utklarerade fartygens antal var under samma tid resp. 4 och 10. Allt synes således tyda på, att rörelsen vid tullstationen i Mörbylånga är stadd i tillväxt. Under sådana förhållanden tyckes ej deras framställning att åtminstone tillsvidare, tills det visat sig hur trafiken på platsen komme att te sig, få behålla den dem av riksdagen för endast några få år sedan beviljade tullstationen vara alltför förmåten, så mycket mindre som det fullt tydligt och klart påvisats, att den föreslagna omorganisationen under de närmaste tre åren komme att medföra ökad kostnad för tullverket i stället för beräknad besparing. För att nu ej erinra om den desorganisation av kustbevakningen på Öland, som skulle bli en följd av bevakningsförmanstjänstens sammankopplande med tullexpeditionen i Mörbylånga.

Då på grund av det anförda torde framgå, att Kungl. Maj:ts förslag skulle innebära en avsevärd försämring av bevakningen på Öland, att den trafikerande allmänheten komme att känna sig mindre tillfredsställd med indragningen av tullstationen i Mörbylånga och att denna indragning ej komme att medföra någon besparing utan tvärtom ökad kostnad för tullverket, så hemställa vi, även med hänsyn till den kontinuitet, som bör upprätthållas i fråga om riksdagens beslut,

att Kungl. Maj:ts förslag om indragning av tullstationen i Mörbylånga ej måtte bifallas utan att tullstationen därstädes måtte tillsvidare bibehållas.

Stockholm den 20 januari 1928.

Karl Wirsell.

Edvard Olsson
i Högby.

Arthur Heiding.

Avskrift.

Bilaga.

Till herr statsrådet och chefen för kungl. finansdepartementet.

Av generaltullstyrelsen har tullstationen i Mörbylånga föreslagits till in-
dragning fr. o. m. den 1 juli 1928, och har som motiv härför bl. a. andragits,
”att rörelsen i motsats till i tullkammarens i Kalmar yttrande den 8 december
1925 uttalade förmodan åtminstone under år 1926 avtagit och även under de
åtta första månaderna av år 1927 varit jämförelsevis obetydlig”.

Med anledning härav få vi vördsamt framhålla, att denna tillbakagång i rö-
relsen under berörda tid har sin helt naturliga förklaring däri, att i föl av
känd anledning betodlingen på Öland varit inställd och sockerbrukets verk-
samhet nedlagd, vilket haft en förlamande inverkan på affärslivet på södra
Öland och särskilt här på platsen. Emellertid har i år den nedlagda betod-
lingen återupptagits och sockerfabrikationen ånyo satts i gång, så att redan
i höst ett avsevärt uppsving i rörelsen härstädes ej minst i hamnen i fråga
om ankommande och avgående fartyg visat sig. Och är all anledning antaga,
att trafiken i vår hamn, å vilken under de senaste åren nedlagts avsevärda be-
lopp — nära en miljon kronor — alltjämt skall ökas.

På grund av motion i riksdagen beslöts år 1923 om förändring av härva-
rande tullexpedition till tullstation. Att efter de erfarenheter, som på dessa
år kunnat vinnas, nu besluta om en återgång till tullexpedition — vilket be-
tyder en tillbakagång — synes oss något förhastat.

Någon besparing under de närmaste åren, så länge den nuvarande tullsta-
tionsföreståndaren är tjänstepliktig, torde ej heller vara att påräkna. En bil-
ligare anordning av en eventuell tullexpedition i Mörbylånga än i Borgholm,
där rörelsen är avsevärt mindre än här, kan omöjligen ifrågasättas. Om man
i så fall till kostnaden för en tullexpedition — avlöning åt en kustvakt jämte
arvode som tullexpeditionsföreståndare — lägger pensionen åt den i förtid
(3 år) pensionerade tullöveruppsyningsmannen, så blir detta arrangemang
dyrare för staten än om tullstationen komme att bibehållas till den nuva-
rande föreståndarens avgång.

Vi anse oss böra erinra om, att tullstationen här i Mörbylånga är den enda
av staten bekostade tullstation på denna ej så obetydliga ö, varför det ej torde
vara alltför förmätet yrka på, att en sådan fortfarande upprätthålles här i
Mörbylånga. Tullstationen i Degerhamn bekostas nämligen av cementbolaget
därstädes, vilket visar, att ett enskilt bolag, som är i behov av tullpersonal på
platsen, ej anser sig på tillfredsställande sätt betjänt av en tullexpedition utan
anser en tullstation nödig; men å en plats, där staten sörjer för trafikens be-
kvämlighet, bör väl ej vara sämre ordnat än där den enskilde betalar kostna-
derna. Samtliga myndigheter, som yttrat sig i denna fråga, hava också i mot-
sats till tullstyrelsen uttalat sig för ett bibehållande av tullstationen här-
städes.

På grund av det anförda våga vi vördsamt hemställa,

att herr statsrådet behagade taga under välvillig ompröv-
ning, huruvida ej skäl föreligga att låta tullstationen i Mör-
bylånga åtminstone tillsvidare kvarstå.

Mörbylånga den 31 oktober 1927.

Carl Svensson,

kommunalfullmäktiges ordf.